

3. Портер М. Конкурентна стратегія: Методика аналізу галузей та конкурентів / М. Портер ; пер. з англ. І. Минеєва. – М. : Альпіна Пабліш, 2011. – 454 с.
4. Экономическая стратегия фирмы / Под ред. А.П. Градова. – СПб.: Специальная литература, 1999. – 589с.
5. Жукевич С.М. Конкурентний аналіз в контексті стратегічного управління підприємством / Економічні науки. Серія «Економіка та менеджмент»: збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. – Випуск 9 (34). Частина 2. Луцьк, 2012.- С. 175 -183
6. Рожелюк В.М., Хархут Н.М. Аналіз інноваційно-інвестиційної привабливості підприємства./ В. Рожелюк, Н. Хархут // Економічний аналіз: зб. каф. екон. аналізу нац. екон. ун-ту. - Тернопіль, 2008.-вип. 2., с. 275-278.
7. Фляйшнер, Крейг С. Стратегический и конкурентный анализ [Текст] : методы и средства конкурентного анализа в бизнесе / К. С. Фляйшнер, Б. Е. Бенсуссан ; пер. с англ. Д. П. Коньковой ; под общ. ред. д.э.н., проф. И. М. Степнова и к.э.н. Ю. А. Ковальчук. - М. : БИНОМ. Лаб. знаний, 2009. - 541 с.

Задорожний М.В.

ст. гр. ОМом-11,

Науковий керівник: Мельник Н.Г., к.е.н., доцент
кафедра обліку в державному секторі економіки та сфері послуг
Тернопільський національний економічний університет
Тернопіль, Україна

ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА АУДИТУ

Професійна етика у будь-якій професії є кодексом правил, які визначають поведінку спеціаліста під час виконання ним службових завдань, а також норм, які відповідають чинним законам та іншим нормативним документам, професійним знанням, відносинам у колективі, ґрунтовному усвідомленню відповідальності за виконання своїх професійних обов'язків.

Завдання фахової етики полягає в тому, щоб охопити складний процес відображення професійних відносин у площині моральної свідомості спеціаліста, який працює у певній галузі. Відсутність етичної поведінки у взаємовідносинах між зацікавленими сторонами, недотримання або ігнорування норм та правил може призводити до виникнення непорозумінь у відносинах між особами, які надають послуги та їх клієнтами, а також до корупції.

Професійна етика аудиту є системою норм моральної поведінки аудитора під час проведення аудиторської перевірки та надання інших аудиторських послуг. У ряді країн розроблені та діють закони, правила, кодекси, положення професійної етики аудиту. Зокрема, основні положення та вимоги до професії аудитора в Україні визначені нормами закону «Про аудиторську діяльність».

Характерною рисою будь-якої професії є прийняття відповідальності перед громадськістю. Стосовно аудиторів, то для них громадськість охоплює клієнтів, кредиторів, уряди, роботодавців, працівників, інвесторів, ділові та фінансові кола, а також інших осіб, що покладаються на об'єктивність і чесність професійних бухгалтерів з метою підтримки впорядкованого ведення комерційної діяльності і її контролю. При цьому громадські інтереси визначаються як колективний добробут співтовариства людей та організацій, яким аудиторі надають послуги [1].

На думку В.П. Бондара, однією з проблем, яка вимагає нагального вирішення, є довіра суспільства до аудиторів та замовників аудиторських послуг до виконавців. Користувачі аудиторських послуг знаходяться у певній залежності від оцінки їх діяльності аудиторами, тому

що це значно впливає на їх майбутнє. Часто низька якість аудиторських перевірок, або видача аудиторських висновків без проведення аудиту суперечать реалізації принципів етичної поведінки аудиторів. На даний час трапляються випадки, коли аудитори свідомо приймають участь у перекрученні даних бухгалтерського обліку та фальсифікації фінансової звітності. Не дотримуючись принципів професійної етики в гонитві за високими прибутками, аудитори сприяють зростанню злочинності у своїй діяльності, знищують довіру суспільства, зовнішніх користувачів інформації до аудиторських висновків [2, с. 13].

Принципи професійної етики аудиторів в світі розроблені Міжнародною федерацією бухгалтерів (International Federation of Accountants (IFAC, яка як основу етичних вимог запропонувала Кодекс етики професійних бухгалтерів (Code of Ethics for Professional Accountants), які стосуються як професійних бухгалтерів, так й аудиторів [3].

Кодекс етики професійних бухгалтерів за структурою складається з трьох частин і передмови. Частина А – загальне застосування кодексу (Part A: General Application of the Code). В цій частині визначаються основні принципи професійної етики бухгалтерів і надається концептуальна основа, дотримання якої є обов'язковим для усіх представників професії. Частина Б (Part B: Professional Accountants in Public Practice) – стосується професійних бухгалтерів-практиків, тобто бухгалтерів та аудиторів, які працюють у компаніях, що надають спеціалізовані бухгалтерські та аудиторські послуги. Частина В (Part C: Professional Accountants in Business) надає інформацію для професійних бухгалтерів-практиків у бізнесі (бухгалтери, які працюють на підприємствах, в установах, організаціях) [4].

Тобто, друга та третя частини Кодексу етики професійних бухгалтерів пояснюють, як потрібно застосувати концептуальну основу в практичних конкретних ситуаціях. Цілі та фундаментальні принципи Кодексу етики професійних бухгалтерів (за винятком конкретно визначених обмежень) є однаково чинними для всіх професійних бухгалтерів і аудиторів, незалежно від того, чи займаються вони публічною практикою, чи працюють у певних галузях промисловості, торгівлі, державному секторі або в освіті тощо.

Для однозначності тлумачень, Кодекс етики професійних бухгалтерів містить також перелік визначень, які застосовуються у Кодексі.

Розроблений Міжнародною федерацією бухгалтерів Кодекс етики є основою для розробки національних рекомендацій щодо етики професійних бухгалтерів в усіх країнах світу. Кодекс устанавлює загальні норми поведінки професійних бухгалтерів та аудиторів і стверджує основні принципи, яких їх мають дотримуватися професійні бухгалтери та аудитори, щоб досягти спільних цілей.

Необхідно враховувати, що професійні бухгалтери та аудитори в усьому світі працюють у середовищі з різними культурними традиціями і нормативними вимогами. Однак слід завжди дотримуватись основної мети Кодексу етики професійних бухгалтерів. В Кодексі також зауважено, що, якщо національні вимоги певної країни суперечать положенню Кодексу, то в такому випадку національна вимога переважає, тобто має більшу силу [4].

Для тих країн, які прагнуть ухвалити Кодекс етики професійних бухгалтерів в якості національного, МФБ підготувала текст, який можна застосувати для визначення статусу і застосованості Кодексу в цій країні. Цей текст міститься у «Передмові до етичних вимог» Положення МФБ.

Професійні аудиторські організації та аудиторські компанії розробляють внутрішні норми професійної етики, намагаючись передбачити всі можливі нюанси поведінки своїх працівників.

В Кодексі етики професійних бухгалтерів узагальнені етичні норми професійної поведінки, визначені моральні цінності, цілі професії бухгалтера й аудитора, які взаємопов'язані і полягають у виконанні роботи відповідно до найвищих стандартів професіоналізму, у досягненні найкращих результатів діяльності й загалом у задоволенні громадських інтересів та вимагають задоволення основних потреб суспільства у довірі, професіоналізмі, якості послуг,

надійності. Для досягнення цілей професії аудитори повинні дотримуватися в повсякденній роботі фундаментальних принципів або, як їх називають інакше, норм етики, а саме: доброчесність, об'єктивність, професійна компетентність та належна ретельність, конфіденційність, професійна поведінка, технічні стандарти [1; 4].

Згідно з принципами Кодексу етики професійних бухгалтерів аудитор повинен відповідати належному рівню професії, контролювати свою поведінку у суспільних місцях, дотримуватись правил етикету, адже оцінюючи діяльність однієї людини, суспільство виносить оцінку всієї професії [2].

Список використаних джерел

1. Салова Н., Професійна етика аудитора: фундаментальні принципи Аудитор / Наталія Салова // України Аудитор України. – № 6 (235). – 2015. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.pspaudit.com.ua/files/psp_14-19_salova.pdf
2. Бондар В.П. Принципи професійної етики аудитора України та проблеми їх реалізації / В.П. Бондар // ВІСНИК ЖДТУ. – № 2 (44). – 2008. – С. 13-21.
3. Мельник Н.Г. Особливості аудиту на міжнародному рівні: монографія / Н.Г. Мельник. – Економічна криза: фактори, моделі та механізми подолання: монографія / за заг. ред. С.А. Ткаченка, М.С. Пашкевич. – Дніпропетровськ: НГУ, 2015. – С. 143-152.
4. Code of Ethics for Professional Accountants [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ethicsboard.org/iesba-code>.

Зінкевич А. В.

аспірантка кафедри обліку в державному
секторі економіки та сфері послуг,

Тернопільський національний економічний університет,
м. Тернопіль, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПОДАТКОВОГО АУДИТУ У СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ АУДИТОРСЬКИМИ КОМПАНІЯМИ

Одним із видів інформації, що впливає на економічні процеси, є інформація про податки та збори. Вона формується на основі даних бухгалтерського обліку за правилами податкового законодавства.

В умовах розвитку економіки суб'єкти господарювання зацікавлені у розробці ефективної стратегії сфери оподаткування та оптимальній організації ведення обліку. На відміну від фінансової бухгалтерської звітності, достовірність якої здебільшого має бути підтверджена аудиторським висновком, якість податкової звітності важко гарантувати. При підготовці податкових документів суб'єкт господарювання не зобов'язаний звертатись до аудиторів для проведення аналізу правильності нарахування та сплати податків.

Спостерігаючи за тенденціями у розвитку економічних відносин, помітне зацікавлення суб'єктів господарювання в отриманні об'єктивної інформації стосовно податкової звітності, її достовірності, ймовірних податкових ризиків та способів їх усунення.

Практичній та теоретичній стороні податкового аудиту присвячено багато наукових праць у сфері бухгалтерського обліку та фінансового контролю, серед яких можна виділити роботи вітчизняних вчених М.П. Войнаренка, Г.В. Пухальська, О.І. Малишкіна, О.А. Петрик, О.В. Артюха, А.Ю. Редько, В.В. Рядська, Т.С. Воїнова, серед зарубіжних авторів – І.О. Бажина, О.С. Іванової, М.П. Кашириної.